

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΠΟ ΤΟΝ 20^ο ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Προστάτες του τύπου τους - και του πλανήτη

Το ακόλουθο κείμενο είναι απόσπασμα του βιβλίου της Naomi Klein ««Πώς να αλλάξουμε τα πάντα», σε μετάφραση Πετρούλας Γαβριηλίδου, εκδόσεις Κλειδάριθμος, 2021.

Ένας επιστήμονας με ροζ μαλλιά και σοβαρή έκφραση είχε έρθει στο Σαν Φρανσίσκο για να εκφωνήσει μια ομιλία. Το όνομά του ήταν Μπραντ Γουέρνερ (Brad Werner). Ήταν ερευνητής στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Σαν Ντιέγκο. Ήταν Δεκέμβριος του 2012 και είκοσι τέσσερις χιλιάδες επιστήμονες είχαν συγκεντρωθεί για μια συνάντηση. Το πρόγραμμα ήταν γεμάτο με ομιλίες, αλλά ο Γουέρνερ είχε τραβήξει την προσοχή όλων εξαιτίας του θέματός του. Θα μιλούσε για τη μοίρα του πλανήτη.

Στη συνεδριακή αίθουσα ο Γουέρνερ παρουσίασε αναλυτικά στο κοινό τα προηγμένα μοντέλα μέσω υπολογιστή που χρησιμοποιούσε για την πρόβλεψή του. Πολλές λεπτομέρειες θα φαίνονταν περίπλοκες σε όσους δεν ήξεραν το αντικείμενο έρευνας του Γουέρνερ, που είναι η θεωρία πολύπλοκων συστημάτων. (Η θεωρία συστημάτων είναι η μελέτη πολύπλοκων συστημάτων που αποτελούνται από πολλαπλά μέρη τα οποία αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Ένα παράδειγμα περίπλοκου συστήματος είναι ο καιρός, που είναι η αλληλεπίδραση πολλών παραγόντων, όπως η θερμοκρασία, τα ρεύματα του αέρα, τα ρεύματα της θάλασσας, η γεωγραφία και άλλα).

Το συμπέρασμα της παρουσίας του Γουέρνερ πάντως ήταν σαφές. Η παγκόσμια οικονομία που βασίζεται στην ενέργεια από τα ορυκτά καύσιμα, στην ελεύθερη αγορά και στον καταναλωτισμό έχει συμβάλει στο να εξαντληθούν οι πόροι της Γης – έχει συμβάλει σε τέτοιο βαθμό ώστε να έχει διαταραχθεί η ισορροπία ανάμεσα στους πόρους της Γης και στα οικοσυστήματα από τη μια μεριά και στην ανθρώπινη κατανάλωση από την άλλη.

Αλλά ένα κομμάτι από το πολύπλοκο μοντέλο του Γουέρνερ έδινε ελπίδα. Το ονόμαζε «αντίσταση». Και εννοούσε τις πράξεις ανθρώπων ή ομάδων που δεν ακολουθούν το κυρίαρχο ρεύμα της οικονομικής κουλτούρας. Αυτές οι πράξεις μπορεί να περιλαμβάνουν περιβαλλοντικές διαμαρτυρίες, αποκλεισμούς, καθώς και τον μαζικό ξεσηκωμό αυτοχθόνων πληθυσμών, εργατών και άλλων. Ο πιο πιθανός τρόπος για να κόψει ταχύτητα μια οικονομική

μηχανή που βγαίνει εκτός ελέγχου είναι ένα κίνημά αντίστασης. Αυτό προσθέτει «τριβή», όπως είπε ο Γουέρνερ – εμπόδιο στα γρανάζια της μηχανής.

Ο Γουέρνερ επισήμανε ότι παλιότερα κοινωνικά κινήματα είχαν αλλάξει τη ροή της κυρίαρχης κουλτούρας. Το κίνημα υπέρ της κατάργησης της δουλείας έβαλε πράγματι τέλος στη δουλεία. Το κίνημα για τα πολιτικά δικαιώματα οδήγησε στην κατάκτηση της νομοθετικής ισότητας για τους Αφροαμερικανούς. Αποδεικνύοντας στους εθνικούς ηγέτες ότι πολλοί άνθρωποι όχι μόνο υποστήριζαν αλλά και απαιτούσαν την αλλαγή, τα κινήματα αυτά οδήγησαν στην ψήφιση νέων νόμων, που έκαναν εφικτή αυτή την αλλαγή. Ο Γουέρνερ είπε: «Αν θέλουμε να σκεφτούμε το μέλλον της Γης και το μέλλον της δικής μας σχέσης με το περιβάλλον, πρέπει να συμπεριλάβουμε την αντίσταση ως μέρος αυτής της δυναμικής».

A3. (μονάδες 25)

Στο πλαίσιο μαθητικού συνεδρίου καλείσαι, ως εκπρόσωπος του Μαθητικού Συμβουλίου, να απευθύνεις ομιλία (περίπου 250 λέξεων). Με τα λεγόμενά σου επιδιώκεις να ενημερώσεις τους παρισταμένους αναφορικά με την κλιματική αλλαγή κατά τον 21^ο αιώνα και, παράλληλα, να τους ενεργοποιήσεις προτείνοντας κάποιους τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου. Μπορείς να αξιοποιήσεις, δημιουργικά, τις ιδέες του Κειμένου Α.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

TZ. ΓΚ. ΜΠΑΛΑΡΝΤ (1930 –2009)

Η πλημμύρα

Στο μυθιστόρημα «Η πλημμύρα» περιγράφεται ένα δυστοπικό μέλλον, όπου οι πρωταγωνιστές βιώνουν τις συνέπειες που προκλήθηκαν από την κλιματική αλλαγή σε ένα πλημμυρισμένο Λονδίνο, το οποίο έχει αλλάξει ως τοπίο με συνέπειες στον τρόπο ζωής, στις ψυχικές καταστάσεις και στις σχέσεις των ανθρώπων. Το συγκεκριμένο απόσπασμα είναι σε μετάφραση Βασίλη Καλλιπολίτη, εκδόσεις Αίολος, 1993.

- [...] Μπι, φαίνεται ότι σε δυο τρεις μέρες θα υποχρεωθούμε να φύγουμε. Ο συνταγματάρχης και οι άντρες του αποσύρονται για πάντα. Δεν θα μπορέσουμε να επιβιώσουμε όταν μείνουμε μόνοι. [...]

Πριν προλάβει να απαντήσει εκείνη, ο Ριγκς άρχισε ήρεμα τη δική του επιχειρηματολογία.

- Η θερμοκρασία αρχίζει να ανεβαίνει, μισ Νταλ, και δε θα σας είναι καθόλου εύκολο να αντέξετε τους πενήντα πέντε βαθμούς όταν τελειώσουν τα καύσιμα της γεννήτριας σας. Οι μεγάλες ισημερινές ζώνες της βροχής μετακινούνται επίσης προς το βορρά και θα βρίσκονται εδώ σε δύο μήνες. Όταν φύγουν και φύγουν μαζί τους και τα σύννεφα, το νερό σ' αυτήν τη λίμνη – και έδειξε την αχνιστή, γεμάτη έντομα επιφάνεια – θα φτάσει σχεδόν στο σημείο του βρασμού. Με τον Ανωφελή τύπου Χ, με τους καρκίνους του δέρματος και τα ιγκουάνα να τσιρίζουν όλη τη νύχτα εκεί κάτω. Δε θα έχετε και πολύ ύπνο. Κλείνοντας τα μάτια πρόσθεσε σκεπτικός: Δηλαδή, αν εξακολουθείτε να θέλετε να κοιμηθείτε.

Στην τελευταία αυτή παρατήρηση το στόμα της κοπέλας ζάρωσε κατσούφικα. [...]

Ο συνταγματάρχης συνέχισε:

- Επί πλέον, μερικά από τα τσακάλια που θα έρθουν προς τα μέρη μας, διωγμένα από τη φλεγόμενη Μεσόγειο, δε θα είναι καθόλου φιλικά.

Η Βεατρίκη έδωσε τα μακριά μαύρα της μαλλιά από τον ένα της ώμο.

- Θα κλειδώνω την πόρτα μου.

- Βεατρίκη, για όνομα του Θεού, είτε εκνευρισμένος ο Κέρανος, τι προσπαθείς να αποδείξεις; Αυτές οι διαθέσεις αυτοκαταστροφής μπορεί να σου φαίνονται τώρα διασκεδαστικές, αλλά όταν φύγουμε, τα πράγματα θα σοβαρέψουν. Ο συνταγματάρχης προσπαθεί απλώς να σε βοηθήσει – τελικά δε δίνει δεκάρα αν θα μείνεις εδώ ή όχι.

Ο Ριγκς γέλασε κοφτά.

- Προσωπικά δεν θα το έλεγα. Αλλά αν σας ενοχλεί τόσο πολύ το προσωπικό μου ενδιαφέρον, μπορείτε πράγματι να το θεωρήσετε μέρος των καθηκόντων μου.

B3.(μονάδες 25)

Με αναφορά σε συγκεκριμένα σημεία του Κειμένου Β να καταγράψεις τη στάση της ηρωίδας απέναντι στις συμβουλές των υπολοίπων να απομακρυνθεί από το Λονδίνο. Ποια θα ήταν η προσωπική σου αντίδραση; Η απάντησή σου να εκτείνεται σε ένα κείμενο περίπου 150 λέξεων.

Μονάδες 25